

LUẬN ÁN TIẾN SĨ VĂN HÓA HỌC
PHẠM THỊ MỸ HOA. Nguồn lực văn
hóa cho phát triển công nghiệp văn hóa ở
Thủ đô Hà Nội hiện nay

Chuyên ngành: Văn hóa học

Mã số: 9.22.90.40

Hà Nội là đất kinh kỳ ngàn năm văn hiến, nơi hội tụ và kết tinh những tinh hoa văn hóa của cả nước. Hệ thống di sản văn hóa (DSVH) đồ sộ của Thủ đô phản ánh rõ nét sự giao thoa, tiếp biến giữa các vùng miền, nhưng vẫn giữ được bản sắc riêng biệt. Trong quá trình đô thị hóa và toàn cầu hóa ngày càng mạnh mẽ, việc bảo tồn và phát huy nguồn lực văn hóa (NLVH) phục vụ phát triển công nghiệp văn hóa (CNVH) ở Hà Nội không chỉ đảm bảo tính bền vững cho phát triển kinh tế - xã hội, mà còn đóng góp quan trọng vào việc duy trì bản sắc văn hóa độc đáo của Thành phố. Luận án góp phần làm rõ các vấn đề lý luận và thực tiễn liên quan đến việc phát huy NLVH để thúc đẩy phát triển CNVH ở Thủ đô Hà Nội.

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận và Danh mục tài liệu tham khảo, Luận án kết cấu thành 4 chương: 1- *Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan và những vấn đề Luận án cần tiếp tục nghiên cứu.* 2- *Những vấn đề lý luận, lý thuyết nghiên cứu và khái quát về các NLVH của Hà Nội.* 3- *Thực trạng phát huy NLVH cho phát triển CNVH ở Hà Nội.* 4- *Bàn luận về phát huy NLVH cho phát triển CNVH ở Hà Nội.* Dưới đây là một số kết quả nghiên cứu nổi bật của Luận án.

Luận án tập trung nhận diện, phân tích thực trạng phát huy NLVH cho phát triển CNVH ở Hà Nội trong giai đoạn 2017-2024 qua ba nội dung cơ bản: nguồn lực con người (NLCN), nguồn lực DSVH và nguồn lực thể chế, chính sách.

Về phát huy NLCN, Luận án nghiên cứu việc phát huy NLCN trong các lĩnh vực CNVH trên địa bàn Thủ đô Hà Nội hiện nay qua đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý lĩnh vực văn hóa; đội ngũ văn nghệ sĩ; đội ngũ nghệ nhân; đội ngũ trí thức, chuyên gia; người dân Thủ đô. Kết quả nghiên cứu cho thấy, đội ngũ lãnh đạo, quản lý lĩnh vực văn hóa cấp thành phố chịu trách nhiệm định hình chiến lược và hướng phát triển của Thành phố; thực hiện vai trò tham mưu, tư vấn cho lãnh đạo cùng cấp, cấp trên trong hoạch định xây dựng, ban hành cơ chế, chính sách, tạo hành lang pháp lý đầy đủ, đồng bộ, hiện đại để thúc đẩy phát triển CNVH nói chung cũng như phát huy các nguồn lực cho phát triển CNVH nói riêng. Họ đã hoàn thành tốt vai trò của mình với mức độ được đánh giá chiếm tỷ lệ cao (từ 71,4% đến 95,3%). Tỷ lệ này cho thấy đội ngũ lãnh đạo, quản lý có trình độ khá toàn diện (so với mặt bằng chung của cả nước, xấp xỉ 90%) nên đáp ứng được yêu cầu của nhiệm vụ.

Đội ngũ văn nghệ sĩ đang hoạt động trong các hội chuyên ngành của Hội Liên hiệp Văn học nghệ thuật Hà Nội đã phát huy tài năng, sáng tạo, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động nghệ thuật, đóng vai trò truyền đạt và giữ gìn giá trị văn hóa truyền thống của Thủ đô. Kết quả khảo sát cho thấy, đội ngũ văn nghệ sĩ đã thực hiện khá tốt vai trò của họ trong phát triển CNVH ở Thủ đô với tỷ lệ đánh giá khá cao (từ 7,2% đến 74,3%). Với hơn 80% văn nghệ sĩ trong các hiệp hội có trình độ chuyên môn đại học và trên đại học, 90% văn nghệ sĩ được đào tạo, bồi dưỡng về nghiệp vụ, đáp ứng được yêu cầu sáng tạo các tác phẩm văn học, nghệ thuật..., họ đã đảm nhiệm

và thực hiện tốt vai trò của mình trong phát triển CNVH ở Hà Nội.

Đội ngũ nghệ nhân dân gian Hà Nội giữ vai trò quan trọng trong giữ gìn, bảo tồn và phát huy các giá trị DSVH của Thủ đô. Theo tài liệu của Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội, tính đến tháng 6/2023, trên địa bàn thành phố có 131 nghệ nhân, trong đó có 18 nghệ nhân nhân dân, 113 nghệ nhân ưu tú (18 nghệ nhân đã mất). Đặc biệt, sau khi Hà Nội tham gia vào mạng lưới các Thành phố sáng tạo của UNESCO, sức sáng tạo của các nghệ nhân càng phát triển mạnh mẽ. Kết quả khảo sát cho thấy, đội ngũ nghệ nhân đã thực hiện tốt vai trò của họ khi tham gia vào phát triển CNVH của Thủ đô với mức độ thực hiện chiếm tỷ lệ từ 73,2% đến 99,7%.

Hà Nội là nơi tập trung đội ngũ trí thức lớn nhất cả nước. Đây là NLCN có chất lượng cao tham gia đóng góp tích cực, hiệu quả vào công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa Thủ đô nói chung và phát triển của CNVH Thủ đô nói riêng. Tuy nhiên, khảo sát thực tế về thực hiện vai trò của đội ngũ trí thức, chuyên gia cho phát triển CNVH lại chưa được đánh giá cao (tỷ lệ đánh giá tốt chỉ đạt từ 13,2% đến 52,1%). Điều này cho thấy những đóng góp của nhóm này cho phát triển CNVH chưa thực sự nổi bật cũng như chưa được đồng đảo người dân biết đến.

Dân cư Hà Nội góp phần quan trọng vào sự phát triển của CNVH tại Thủ đô, với sự đa dạng, số lượng lớn, họ đã tạo ra động lực mạnh mẽ cho lĩnh vực này. Hà Nội tập trung nhiều cộng đồng dân cư đa dạng về văn hóa, từ người dân tộc thiểu số đến những cộng đồng ngoại quốc, nhu cầu hưởng thụ văn hóa cao đã tạo ra thị trường tiêu thụ sản phẩm, dịch vụ văn hóa lớn cho các ngành CNVH. Tỷ lệ người dân lựa chọn các sản phẩm và dịch vụ văn hóa mang yếu tố văn hóa truyền thống của Hà

Nội rất cao (95,8%). Điều này thể hiện tình cảm, suy nghĩ và hành động của họ trong giữ gìn văn hóa truyền thống.

Về phát huy nguồn lực DSVH, trước hết, Luận án làm rõ sự thay đổi tư duy về phát huy nguồn lực DSVH cho phát triển CNVH của Hà Nội, tạo ra sản phẩm văn hóa đặc trưng. Các chủ thể đã nhận thức ngày càng rõ nét về các yếu tố của nguồn lực DSVH tham gia vào phát triển CNVH: Danh lam thắng cảnh (98,7%), Di tích lịch sử - văn hóa (79,4%), Trang phục truyền thống (78,6%), Âm thực truyền thống (75,3%),... Tiếp theo là tạo việc làm, tăng thu nhập cho người dân, tăng nguồn thu ngân sách cho Hà Nội. DSVH cũng là nguồn lực để Hà Nội xây dựng các không gian sáng tạo mang đặc trưng riêng.

Về phát huy nguồn lực thể chế, chính sách văn hóa cho phát triển CNVH ở Hà Nội, Luận án chỉ rõ thể chế, chính sách văn hóa đã tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển NLCN cho CNVH, hình thành cơ chế quản lý phù hợp với tình hình mới. Hà Nội đã ban hành nhiều chính sách hỗ trợ, tuy nhiên, vẫn cần cải thiện cơ chế quản lý, tăng cường phối hợp liên ngành và nâng cao khả năng thích ứng với thị trường. Điều này sẽ giúp thúc đẩy môi trường kinh doanh sáng tạo, thuận lợi cho các doanh nghiệp và nghệ sĩ, đồng thời tạo điều kiện tối ưu cho các NLVH phát huy giá trị.

Bên cạnh đó, Luận án cũng chỉ rõ những hạn chế trong việc phát huy NLVH cho phát triển CNVH ở Hà Nội; từ đó tìm hiểu những vấn đề đặt ra và đề xuất một số giải pháp nhằm phát huy hiệu quả hơn NLVH cho phát triển CNVH ở Hà Nội.

Luận án được bảo vệ thành công tại Hội đồng đánh giá luận án tiến sĩ cấp Học viện, họp tại Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh năm 2025.

TA.
giới thiệu